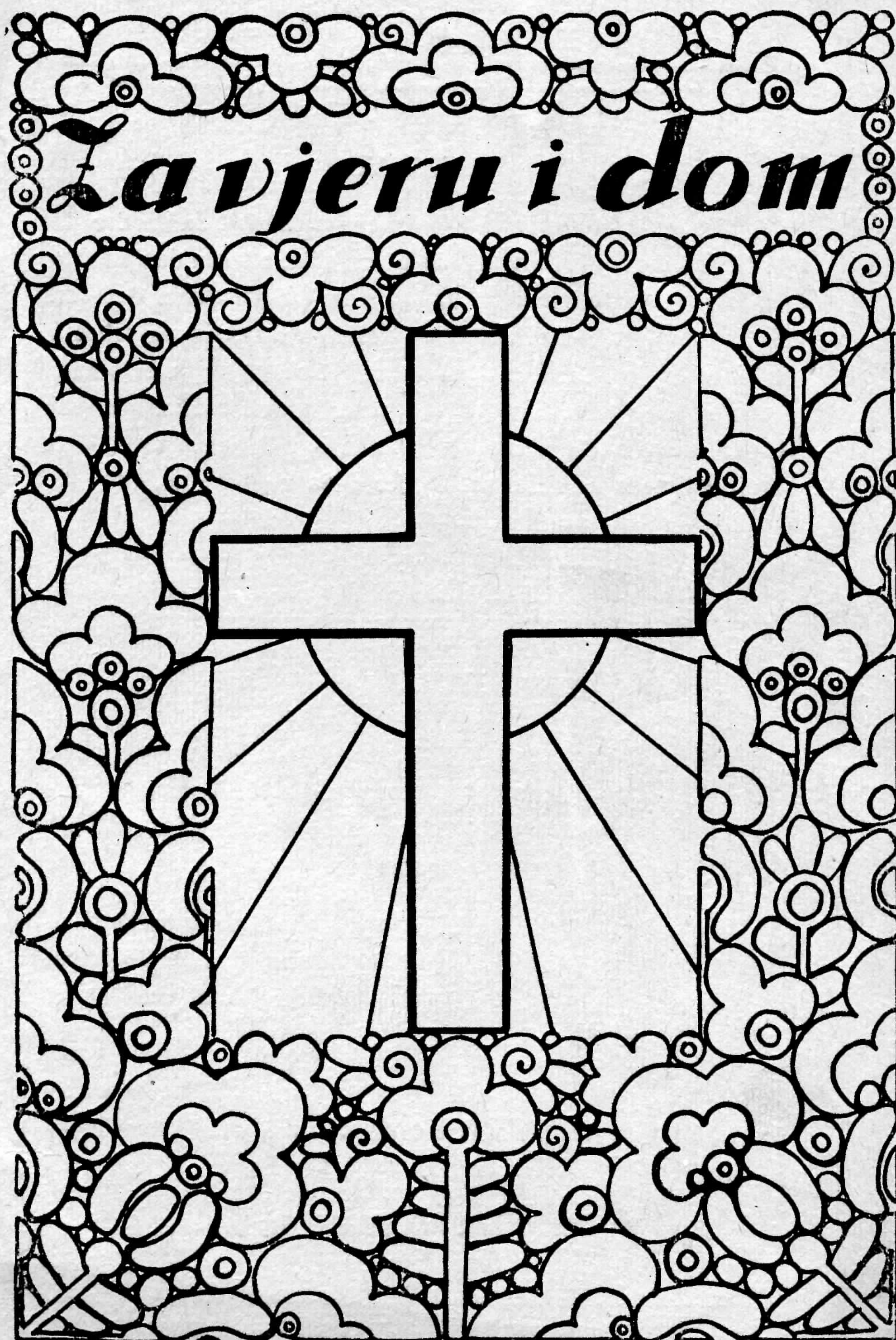
Poštarina plaćena u gotovu.

God. 1926. Broj 5.

IZ UPRAVE.

Ponovno molimo sve cijenjene pretplatnice, da namire što prije svoj dug. Troškovi oko lista su veliki, a treba da se točno podmiruju, zato nastojte, da što prije učinite svoju dužnost.

Ima slučajeva, gdje se pretplatnice tuže, da ne primaju točno list. No krivnja nije na nama već na pošti, pa zato nam odmah svaku neredovitost u dostavljanju javite. Tko promjeni adresu, neka nam to odmah javi, pa ne će biti neurednosti. Tko vrati list, neka ne skine pasicu, jer onda ne znamo, tko je vratio.

IZ UREDNIŠTVA.

M. P., Zemun: Prva Ti je pjesma bolja po glatkoći stiha od druge, pa će možda i ući. No upozorila bi Te, da čitaš novije pjesnike, da se tako naučiš u novijoj formi izražavati svoje misli. Pošalji još štogod. Pozdrav!

Jeka Bosanska: Ova Ti je stvar već mnogo dotjeranija. Stil teče glatko, tek sama koncepcija stvari je ponešto slaba. Ovo još nije za štampu, ali nadam se, da ćeš, ako ustraješ i uspjeti. Bog živi!

Neda: Kako vidiš, ušlo je bez promjene. Pjesmu ne ću uvrstiti, jer mi se čini odviše tmurna. Misli i dalje na list. — Pozdrav!

Maca V.: Očekujem Tvoju pošiljku što prije.

ZA VJERU I DOM

LIST KATOLIČKE ŽENSKE OMLADINE

God. XIII. Zagreb, dne 15. svibnja 1926. Br. 5.

M.:

Svetoj Ivani od Arka.

(30. V.).

Kad se najstarijom kćerkom Crkve — Francuskom proljevala nevina krv, a lukavi se dušmanin šuljao da prodre u srce njeno, tad usta Ti, dijete cvjetnih livada i mirisnih šuma da je braniš.

Ti, čije je nevino oko poznavalo samo modri plašt neba i šarenilo cvijeća u polju; Ti, koja si slušala jedino cvrkut ptica i cilik crkvenog zvonca u dolu i koja si umjela tek da na preslici prebireš sitna vlakna, Ti usta, da neuporedivom srčanošću srneš u u boj za sveta prava.

I dok se ljuti neprijatelj spremao da juriša na tvrdi Orléans, Ti posluša glasove s neba, glasove, što ih posla On, «pred čijim se licem gore tresu u temeljima s vodama i stijene se tope kao vosak» (Judita 16, 18).

On, Bog sviju plemena i naroda vojeva preko Tebe za svoj narod i poništi one, «koji se uzdaju u mnoštvo svoje i u kola svoja i u koplja i u štitove i u strjelice svoje i ponose se sulicama». (Judita 9, 9.). Pobi ih zastava Djevice, na kojoj se sred snježne bjeline ljiljana ljeskala imena: Isus i Marija. Doista, Bog je bio s tobom i «ukrijepilo se srce tvoje, jer si ljubila čistoću». (Judita 15, 11).

I kad si svršila misiju, koju Ti je Bog odredio, i kad si htjela da se vratiš u trošnu očinsku kuću i k bijelom stadu svojih ovaca, nije Ti to bilo dano. Nebo Ti je spremalo još ljepšu pobjedu — mučeničku palmu.

Ti umre na lomači. Pred očima ljudi od svijeta stojiš i danas kao nerazriješiva zagonetka i upitnik.

I dok liberalna literatura i umjetnost pokušava, da Tvoj lik prikaže bez nadnaravnog svijetla pod kojim si se kretala, dotle katolička Hrvatska uporedo sa bratskom Francuskom kleči pred Tvojim oltarom, na koji Te je podigla vječna čuvarica Istine — Crkva katolička.

Dvije hiljade mladih djevojačkih srdaca podno Tvoje slike ražaruje plamen svojih duša u borbi za vječnog Kralja. Dvije hiljade hrvatskih Orlica odvažno stupa za Tvojom zastavom — zastavom bijelih ljiljana i žarke ljubavi. I kad u borbi hoće da slaba ruka malakše, a mekano se srce grči od bola, tad pogled na Tvoj sveti lik ulijeva novu srčanost i snagu. — «O sveta Ivano budi uvijek na pomoć Tvojim Orlicama».

Sveta Ivana od Arka.

Mila Jagatić:

Ideologija i program hrvatskih Orlica.

(K proslavi Dana Katoličke Omladine.)

Ideologija hrvatskih Orlica je skup misli, skup ideja vodilica, za kojima se zanosimo, jest nacrt, kojega si je stvorila naša duša, naš um i naše srce.

Ako pomislimo, da ideje vladaju svijetom, i ako znamo, da su misli vodilje pojedinca čovjeka i cijeloga naroda, odlučne po sreću i blagostanje toga čovjeka i naroda, onda je zacijelo najznatnije i najodlučnije pitanje, koje treba da nas zanima: »Kakve misli, kakve ideje vode svakoga pojedinca od nas i kakve ideje vode naš hrvatski narod?« Mi dobro znademo, ako su te ideje istinite, dobre i lijepe, da se onda i pojedinac i narod približava cilju svojih težnja; postaje sretan nosilac istinitih, dobrih i lijepih načela i misli, jer je smiren u svojoj duši, jer je svoj. Smirena duša pojedinca je lijepa slika, ali smirena duša cijeloga naroda još je ljepša slika i najveća duševna snaga, što si je možemo zamisliti.

Naša organizacija predstavlja skup svijesne ženske katoličke omladine, koja znade razlikovati dobra načela i misli od zlih načela i ideja, koje su pogubne za pojedinca i cijeli narod. Naša organizacija predstavlja i veliki broj jedinica, koje su otvoreno izjavile i ispovijedile svoje misli i ideje vodilice. Te su ideje sadržane u riječima: Mi hoćemo sebe i naš hrvatski narod preporoditi u Kristu. To je sva naša ideologija, izrečena u svojemu najopćenitijem i najširem smislu. Da su ta naša načela uistinu dobra, to nam jamči sama katolička Crkva, jer i ta Crkva imade svrhu, da preporađa čovječanstvo u Kristu. Temelj i izvor naše ideologije počiva dakle u krilu svete majke Crkve, u njezinoj božanskoj nauci, u evanđelju.

Crkva nas uči, da je za sreću vremenitu i vječnu potrebno reformirati najprije vlastitu dušu, a onda i duše bližnjih. Vjerujući u moć samoodgoje, naš pokret traži u prvom redu jaki vjerski i ćudoredni život. Naš pokret upućuje i traži od svake svoje članice, da se napaja čistom ljubavi i zanosom za Boga u presvetoj Euharistiji. Naš pokret neprestano naglašuje osjećaj jedinstva sa Crkvom i njezinim glavarom i služi se svim svrhunaravnim sredstvima za jačanje svoje snage. Ta sredstva dobivaju članice pokreta u tijesnoj vezi s Bogom.

Euharistija nam daje snagu u radu oko odgoje kršćanskoga čelik značaja. Euharistija nam napose pomaže stvarati tip idealne žene, idealne Hrvatice, idealne Orlice. Euharistija i u njoj nazočni sam Božanski Spasitelj izgrađuje nas po svojoj volji i ulijeva u naše srce ljubav prema bližnjemu.

Ova činjenica nas uvjerava, da pokret hrvatskih Orlica imade apsolutno jaka i moćna sredstva, da ostvari svoja načela u život i Euharistija je poradi toga prva divna riječ naše lozinke. Ona mora biti što češćim predmetom naših duhovnih razmatranja, a ponajčešće je moramo primati u naša srca. S njom ćemo i gvozdena vrata otvoriti, ledena srca zagrijati. Euharistija će nam dati izdržljivosti i ustrajnosti u radu oko iskazivanja časti Bogu i praktičke primjene naših načela u život.

Našu organizaciju nazivlju apostolskim pokretom. Imadu i pravo, jer organizacija hrvatskih Orlica i nije drugo, nego apostolat ženske omladine svih staleža. Ali zašto tu našu organizaciju nazivlju apostolskim pokretom? Jer smo poput apostola odlučile širiti nauku Krista i njegove Crkve i tom naukom preporoditi sebe i druge. Sveti Otac Papa Pijo XI. rekao je hrvatskim Orlovima prigodom audijencije 18. rujna 1925. »Vaša je zadaća da budete vjerni domovini i obitelji, Crkvi i vjeri katoličkoj«, a mi znademo, da vjeran biti znači raditi i žrtvovati se za onoga, komu smo vjerni. Zadaću apostolata daje nam dakle i sam sveti Otac, i doista naš se apostolat ne može da razvije nego pod vodstvom Crkve.

Svaka Orlica jest svijesni apostol dobrih načela. I baš zato, jer ne može nitko biti prije apostol, ako nije pravi kršćanin, mi smo uz kršćanska načela i ideologiju odabrale najradikalnija sredstva, koja nam pomažu postati pravim apostolima. Ta su najradikalnija sredstva sveti Sakramenti, a nad svima presveta Euharistija.

Da uzmognemo vršiti apostolat, kojega smo odlučile vršiti pristupom u našu organizaciju, potrebno je, da nam pomogne sama organizacija.

Mi putem apostolskoga rada preporađamo ljude, svijet. Razumljivo je, da zbog samoga apostolata moramo upotrebljavati i svjetovna sredstva. Ta su sredstva: o r g a n i z a t o r n o d j e l o v a n j e, kojim učimo naš narod, kolika vrijednost počiva u organiziranom radu u katoličkom smjeru; p r o s v j e t n o d j e l o v a n j e n a s v i m p o d r u č j i m a l j u d s k o g a z n a n j a, kojim hoćemo da osposobimo pojedinca i narod, da se služi tekovinama ljudskoga uma. Prosvjetni rad jest najšire polje apostolata Orlovstva. Treće sredstvo, kojim se služi apostolat jest t j e l o v j e ž b e n o d j e l o v a n j e. Pomoću toga djelovanja imade naš pokret dati narodu valjani odgoj tijela. Naš apostolat može da se ipak najjače razvije na k a r i t a t i v n o - s o c i j a l n o m p o l j u. Taj apostolat kao da najviše odgovara naravi žene.

Hrvati su historijski nosioci katoličke ideje. Kroz hiljadu godina dalo je svako stoljeće vjernih sinova domovine i jakih

sluga Božjih. Oni su znali povesti sav hrvatski narod u borbu za Kristova načela i znali su pred cijelim svijetom sačuvati najodličniju značajku Hrvata, da su predziđe kršćanstva. Takve velikane odgojila je treća riječ u našem geslu: »žrtva«. Svladavajući samoga sebe postigli su toliko savršenstvo, da su za svoja načela žrtvovali i život svoj. U tom su postali slični najvećoj žrtvi na svijetu, koja je prinesena za spas cijeloga čovječanstva — Isusu Kristu.

No ako hoćemo uspješno širiti našu ideologiju u hrvatskom narodu, držeći se trajno gesla: Euharistija, Apostolat, Žrtva, moramo taj rad provoditi po jednom stalnom programu; naš rad mora biti raspoređen. Zato treba da proučavamo narodnu dušu; moramo steći povjerenje onih, koje želimo liječiti i moramo biti svijesne, da smo samo radnici, skromni sluge ideje preporoda u Kristu. Nadalje moramo proučavati i upoznavati dušu i stanje pojedinca, obitelji, staleža i čitavog naroda. Naš apostolat treba da ima za podlogu duboko znanje i iskustvo.

U apostolskom svom radu ne smijemo se dati slomiti i ne smije nas smesti prvi neuspjeh. Mi moramo hrvatsko društvo očeličiti, dati mu snage za trajni razvitak, i zbog toga treba, da budemo bezobzirne kod provođenja načela u život. Najveći pomagač u našemu radu biti će uvijek d i s c i p l i n a. Raspored dosadašnjega našeg rada možemo razabrati tek iz historijskoga razvoja pokreta hrv. Orlica. Raspored budućeg rada možemo ukratko ocrtati ovako. Ponajprije moramo istaknuti, da sam rad nosi dvije karakteristike: ekstenzivnost i intenzivnost. Obzirom na područje djelovanja vidimo, da se ono proteže i obuhvaća cijeli hrvatski narod i sve redove naroda. Prema tomu je apostolat ekstenzivan, a obzirom na samu organizaciju vidimo intenzitet rada, jer u našoj organizaciji ne ide se za što većim brojem članica, nego za što jačim kršćanskim duhom u članicama. Samoodgoja je dakle intenzivna.

Pred očima hrvatskih Orlica pruža se ovaj prizor: Liberalizam i materijalizam pojavio se pred našim narodom kao strašna avet. Naš narod spušta bespomoćno ruke, saginje glavu i očajno gleda preda se pitajući i Boga i sebe ima li spasa od toga, gdje je i kakav je. Kad smo ugledale tu strahovitu sliku riješeno je za nas i pitanje, kako ćemo rasporediti rad. Gdje je najveća potreba, tu treba da se upremo i da zaoremo brazdu i zasijemo sjeme, iz kojega će niknuti stablo, pa će doći umorne duše poput nebeskih ptica i odmoriti se na njemu. Razvitkom cjelokupnog katoličkog pokreta u Hrvatskoj, a napose osnutkom Katoličke Akcije u nas, zapada orlički pokret časna dužnost, da se stavi u službu Katoličke Akcije.

Orlička organizacija danas je najprikladnija organizacija za široke narodne redove. Ona unosi oštru diobu duhova, uni-

štava vjerski indiferentizam na selu, i saziva sve dobre hrvatske djevojke na okup i borbu za narodna i vjerska prava. Odnjihan od đačkog pokreta, hrvatski orlički pokret razvija se u velebnu narodnu katoličku i demokratsku organizaciju, koja je nastala, da svome narodu a napose djevojačkom svijetu dade zdravu dušu i zdravo tijelo.

Neda:

On.

(Novela)

Bijeli namještaj djevojačke sobe, slike, okviri, sagovi, zavjese: sve se lagano uspavljuje u vibraciji crvenoga svijetla.

Uvijek je voljela polutamu i mir. Valjda je zato majka zavila žarulju u crvenu svilu i iznijela budilicu iz sobe.

Kroz vrtove, ulice i podrume umorno se vuče noć. Napolju i u sobi sve je tiho. Sve tiho, pobožno i umorno u očekivanju — smrti. Lea umire.

Ono blijedo, šutljivo djevojče, koje se hranilo muzikom i pričama proljetnih sutona. Ona tiha »mamina beba«, koja se kitila cvijećem samo onda, kada su cvale žute i bijele krizanteme, koja je udisala miris čempresa i borova. Ona, koja je srkala radost iz dječjih pogleda... Da, Lea umire.

Skoro cio grad to zna. U svim obiteljima u susjedstvu, gdje ima djece, ne čuje se buka i pocikivanje. Djeca se rado žrtvuju. To i nije zapravo žrtva, jer ona danas ne mogu pjevati i smijati se.

Lea je ljubila djecu, a ona su najradije slušala njezine priče o maloj djeci sa zlatnim kosama, koja mogu letjeti od zvijezde do zvijezde i brati cvijeće po kristalnim perivojima na mjesecu. — Lea umire — šapnula je mala Zlata bratu, kad su otišli na počinak i odmah zabila glavu ispod ponjava. Stidjela se da joj Ratko, »najjači vodja« neprijateljske čete, ugleda suze.

On nije odgovorio, samo se okrenuo licem prema zidu...

Lea umire.

Leži pružena i blijeda, do pasa pokrivena čipkastom ponjavom. Oči je sklopila, i duge, crne trepavice gube se u tami širokih podočnjaka. Crne podrezane kose razasute su po bijelom jastuku kao noćne sjene po mramornom pragu osvijetljenu mjesečinom. Kao rosa po ljiljanovim i ružinim laticama blistaju se sitne kapljice znoja na hladnom čelu i licu ružičaste Lee.

Da, Lea je sva ružičasta od svijetla, što na nju siplje zavijena žarulja.

Sve je u sobi umorno i uspavano. I Lea spava.

Do njezinih nogu sjedi majka i gleda je. Gledala je dugo, dugo — onako tihu i ružičastu. Htjela bi da nešto pročita u onim malim, poluotvorenim usnama. Nešto, što je odavna tišti i boli...

Lea se samo smiješi kao djeca, kada snivaju o andjelima i zlatnim loptama.

Majčine usne zadršću. Nagne se nad nju, da joj čuje dah. Bio je tih i lijep kao dah vedrog sutona. Zatim se odmah digne, izadje i zatvori za sobom vrata, da je ne probudi svojim jecajem, i da joj kćerka ne opazi suze.

Lea nije nikada voljela suze. Ona nije mnogo plakala. I onda, kada bi je gušila laž i zloba ulice, ona je iz praznih ustiju nešto progutala i odmah se nasmiješila smireno i vedro.

Ljude je to peklo. Često su govorili:

— Lea nema duše. Luda je. Prava »beba« od kamena i t. d.

I majka je njezina često žalila, što ima »čudnu« kćerku.

Lea je sve to znala, ali je uvijek šutjela i smiješila se s onim nijemim, polusjetnim posmjehom, što joj i sada pliva na usnama.

Suho zakašlje i otvori oči. Mutne su, bez vlage i sjaja.

Majka joj lagano pokupi sukrvicu s usana i očisti oznojeno čelo. Zadršće. Htjela bi da je zgrabi onako ružičastu i prozirnu i svu ispije očajnim cjelovom majke, kojoj umire jedinica. Svladala se. Tek je nečujno poljubi u čelo.

Lea se nije nasmiješila. Prvi put, što majčin cjelov nije popraćen onim nijemim posmijehom. Zagledala se postrance i bulji u jednu točku. Pričinilo se, da nije pri svijesti.

— Lea, Lea... moja draga Lea — zavapi majka i sruši se na koljena do njezine glave.

Nekoliko žena sa zaplakanim, prestrašenim očima, dotrči iz obližnje sobe i poreda se oko Leine postelje.

Ona se prene, zagleda i — nasmiješi.

— Podjite! Nijesam još umrla. Mislila sam, samo sam... nešto lijepo... mislila — šapne ona i zakašlje. Glas joj je tih kao šum mirnoga mora u tihoj ljetnoj noći.

Žene su izašle mumljajući i križajući se »od čuda«.

Majka sjedne opet do Leininih nogu stišćući srce i gušeći jecaje.

— Mama!

— Bebo mamina?

— Je li, mama? Ja Ga nikada ne ću vidjeti tamo... dolje...

Mama! Ja Ga tako ljubim... Puno, puno... Više nego sebe, više nego tebe, mama... Njega... Njega —

— Lea!

Ona je sklopila vjeđe i rastegla usne na nijemi posmjeh.

— Lea! Lea! Dakle je... istina, Leaaa — krikne majka i zabije obe stisnute šake u guste pletenice. Oči je izbočila kao

da će jednim pogledom progutati ono ružičasto, prozirno tijelo. Koljena su joj drhtala, a u glasu joj je grcnuo zagušeni bijes, bol i ljubav. Klone. Zatvori oči i opet klekne do Leina uzglavlja. Spusti glavu na njezinu malu, hladnu ruku i zaplače...

Lea je poznavala samo majku. Za oca je od drugih čula, da je bio »strašan čovjek«, a majka joj nikada o njemu nije govorila. Samo jedamput, malo prije nego je Lea navršila petnaestu godinu, spomenula joj je »njega«. Lea je zadrhtala. Znala je ona, da je to on — »strašan čovjek« — njezin otac.

Bilo je to pred tri godine. Majku su joj iznenada prenijeli u bolnicu.

— Neodgodiva operacija. Odmah — izjavio je ljekar i otišao da se spremi na posao.

Lea je htjela, da još nešto zapita. Potrčala je za njim, ali on joj je zatvorio vrata u lice. Majka je ostala, a nju su dvije stare tetke odvele kroz duge, bijele hodnike, gdje je sve zadisalo lizolom. Nekoliko bolesnih očiju okrenulo se za njom, i Lea je izašla iz bolnice, blijeda i zaplakana. Za osam dana nije smjela k majci. Kroz to vrijeme malo je jela i spavala. Po čitave satove ležala je bačena na ćilimu ispod stola i jecala, jecala kao malo, nerazumno dijete.

A kad je jednoga jutra časna sestra dovela Leu i otvorila vrata, gdje joj je majka ležala, dva izmorena krika potresla su tišinu bolničke sobe i ugušila se u zadahu lizola dugih, bijelih hodnika...

— Mama, je li, da ne ćeš umrijeti? Je li, da ćeš brzo izaći iz ove sobe? — Teško je bez tebe, mama — šaptala je Lea stiščući pomamno usne na blijedu ruku majčinu.

— Ne znam, Lea! Ne znam, ništa ne znam... Samo ti, ti, bebo mamina, budi dobra... I moli, moli, Lea! Za mamu, za sebe i za — njega — moli. On je daleko... Ne zna on, da je Lea živa, i da ja... — Lea je šutjela. Klečala je do bijelog, lakiranog kreveta i slušala. Lagano je ispustila majčinu ruku, da ona ne osjeti, kako joj tijelo aršće. Htjela je, da joj majka još mnogo priča o »njemu«, o onom »strašnom čoveku«. Ona je zašutjela i nepomično gledala malo raspelo, što je bilo tako postavljeno, da ga bolesnik u svim pozama može vidjeti.

— Lea, slatka moja Lea! Svi su ljudi zli, svi — samo On. On je dobar — Lea, Njega moli! On sve može — On — Vidiš, Lea, On — izjeca bolesnica. Čvrsto je stisnula kćerkinu glavu na razgaljena prsa pokazujući prstom na malo, gvozdeno raspelo. Njezine suze ispijala je gusta Leina kosa.

— Morate otići, draga — najavi časna sestra i zadrži ključanicu u ruci. Mati i kći nijemo izmijeniše cjelov.

Kad je Lea izašla, sve žarulje bijahu zapaljene, a u ukusnoj, bolničkoj kapelici zvonila je Zdravamarija.

Stane i prekrsti se. Časak se zamisli, zagrize donju usnu i ogleda se oko sebe. Nitko. Šutljivi prolaznici i žarulje. Lea se

uputi uskom, strmom ulicom. Iz početka je išla neodlučno, polagano, a kasnije sve brže i brže, dok se napokon izgubila u sjenama visokih kuća i stupova.

Kad se povratila i pritisla puce električnog zvonca na vratima kuće, čula je, kako stara tetka glasno moli: Pokoj vječni daruj...

U daljini su se gubili posljednji zvukovi »Ure noći«.

Odsada je uvijek tako bivalo. Na Zdravumariju izašla bi iz bolnice, a kad bi zabrecala »Ura noći«, vraćala se je uskim ulicama sama, tiha i zamišljena kući. Oni, koji su je redovito viđali, da prolazi istim putem — sama, sumnjivo su kimali glavama, a pokvarena mladarija često je usiljeno kašljucala iza nje i pocikivala.

A kad je iza četrnaest mjeseci majka ostavila bolnicu i otvorila vrata Leine sobe misleći, da je ona želi iznenaditi nečim, kći je nije prepoznala. Ležala je blijeda, otvorenih očiju i usana i trzala se u ognjici.

— Kasno se vraćala, sestro moja! Ona je slaba od naravi. Nije smjela udisati noćni zrak i vlagu. Ja sam joj govorila i prijetila se. Ona nije slušala. Bolest ne pita, kad će doći. Bio snijeg ili kiša, bila bura ili južina, ona je odlazila i vraćala se kasno. Kasno, nikada prije zvona za pokojnike. Pokoj vječni daruj...

— Kada? — prekine je preplašena žena i zagleda se u zelene, vodenaste oči svoje stare sestre. Zaustavila je dah i prihvatila se za naslon velikog naslonjača. Posumnjala je u snagu, jer su joj koljena već klecala, a tijelo se kupalo u hladnom znoju.

— Pa eto, rekla sam ti. I ljudi koješta govore... Eh! Vrag ne spava. Žene su slabe, a oni znadu svoju politiku — završi komentirajući stara i izađe iz sobe. Oči su joj jače zaplivale.

Kad se Lea osvijestila, vidjela je majku ispruženu na naslonjaču. Lice je duboko zabila u svileni jastuk. Kose su joj bile raspletene, a cijela haljina otkopčana i razderana.

— Mama! Došla si mila, zlatna, moja mama! — usklikne kao najzdravije dijete. Preplaši se majčinih zaplakanih lica i strogih pogleda i triput nešto proguta.

Ona se podigne i — svladana očajnom ljubavlju majke — zagrli kćerku ludo, mahnito, jako, da je ona ciknula i sva se zgrčila od bola pod njezinim rukama. Onda joj ukočenim prstima obujmi glavu i bijesno, slomljeno i milo zagleda se u preplašene oči.

— Lea... Lea... jesi li bila dobra?... Lea, ljudi govore, da nijesi bila, ljudi... ljudi, Lea... — Svaka joj je riječ sličila divljem kriku utopljenika, koji zove pomoć.

— Mama, ti si rekla, da su ljudi zli, da su svi zli — šapne mirno Lea. Zagleda se u luđe majčine oči, drhtne i — nasmiješi se.

Majka je onda još jače i luđe zagrli, poljubi u usta i izađe... Lea podigne oči i opet ih zatvori. Zakašlje i uzdahne.

Od tog dana ona je sve više blijedjela i propadala. Svi liječnički pokusi imali su zajednički rezultat: Lea se jedne jesenske noći skoro ugušila u krvi.

— Znadu oni svoju politiku — promucala bi često za sebe stara tetka gledajući Leu onako blijedu i prozirnu u parku među sjenama borova i procvalih kestenova.

— Zgodna junakinja za savremeni ljubavni roman — rekla je neka gimnazijalka »pjesnički nastrojena«, koja je redovito dolazila u park po inspiracije za svoje »neštampane« stihove.

Majka je šutjela i pred njom hinila, kao da ništa ne zna o glasinama, što se vucarile po gradu. Bilo je dana, kada je i nehotice svemu povjerovala. Onda bi kasno u noći, kad bi Lea prestala kašljati i malo usnula, dugo, dugo plakala i molila. Bilo je opet i onih, kad bi sve sumnje zagušila samo jednom mišlju: svi su ljudi zli. Onda bi otrčala k Lei, razigrano je zagrlila i poljubila.

— Upitaj je jedamput. Barem da doznamo, tko je zapravo on — rekla bi joj često stara sestra.

— Ne ću ... Ne mogu ... Neka nosi tajnu sobom ... neka je zemlji povjeri ... Zašto, da je mučim? I tako je mučenica — odgovorila bi iskidano majka i neodređeno se zagledala u pod.

Lea je jedamput čula sličan razgovor. Nešto ju je jače zaboljelo u prsima i u grlu. Potresla se, onda po običaju gucnula i opet se nasmiješila vedro i razblaženo, kao malo dijete.

Prolazilo je ljeto. Lea više nije mogla u park. Po cio dan ležala je u naslonjaču u malom perivoju pred kućom. Slabašno, bijelo tijelo gubilo se među visokim jastucima. Djeca su joj donosila grane borova i čempresa, a ona bi im za uzvrat do kasne večeri pričala opijajući se čežnjom za zlatnim i kristalnim cvijećem, što se ljeskalo u njihovim zanesenim zjenama.

Počele su magle i kiše. Djeca su zauvijek otišla, a Leu je majka prenijela u sobu namirisanu borovinom.

— Tako, Lea moja! A kad prestanu kiše ... onda ćeš opet ... — Zadnje riječi nije izgovorila. Položila je Leu u krevet i žurno izašla iz sobe.

Ona je zakašljala i zatvorila oči udišući miris borovine.

*

Crveno svijetlo kao da se umorilo. Postajalo je sve slabije i bljeđe. Majka je na pô usnula cjelivajući hladnu Leinu ruku.

— Mama!

— Bebo moja? — Glas joj je bio promuknut i slomljen. Lea se uznemiri. Odgrne ponjave i prebaci lijevu ruku preko glave.

— Nešto me guši ... Vode ... zraka ... —

Majka ponovno krikne, a žene dotrče u sobu. Tetka je dala Lei čašu vode. Ona je iskapi i klone na visoki jastuk. Oči joj opet zasjaju, a vedri posmijeh poplavi usne.

— Mama! Ja idem. Doba je. Brzo će svanuti. Njega ... Njega više ne ću ovdje vidjeti. Lijepo je bilo kod Njega. Sve bijelo, čisto i toplo. Mama, On tebe voli i — njega — i sve. Mama, ja idem. Kad pođeš k Njemu, pozdravi Ga. Ja Ga puno ljubim. Više nego sebe. Više nego tebe, mama. Ja idem, idem i nije mi žao, što idem. Oh, kako Ga volim! Kako je On lijep, dobar i lijep. Drag i lijep. Dok si ti bila tamo ... On me je grlio i cjelivao mjesto tebe, mama! Ne! On ljubi i grli ljepše i slađe nego ti. Uvijek sam išla k Njemu, uvijek. Za mnom su se smijali, a ja sam trpjela sama radi Njega. Išla sam k Njemu po zvukovima večernjih zvonova. Svi su me gledali, smijali se i sumnjali ... Ja se nijesam plašila, jer Ga ljubim. Mama, ja idem. Više ne mogu k Njemu. On to ne će. Ja idem. Nije mi žao što idem. To želi — On —

Žene su slušale i pogledavale se. Jedna je izvukla pamuk iz uha, da bolje čuje, jer je Lea govorila tiho kao na ispovijedi. U njezinom šapatu nije bilo grozničavosti ni trzaja. Ni sjena instinktivne čežnje za životom nije podrhtavala u njemu. Nešto nadzemaljsko, rajsko, tiho poput jesenske noćne priče prelijevalo se po onim isprekidanim rečenicama i zamiralo u crvenim sjenama po zavjesama i zidovima.

Majka je klekla do njezinih nogu i tupo je gledala. Onako, kao što svi mi gledamo, kad nas bijesno zagrli bol i očaj; kad nam se grijeh drage osobe, u koji smo tek sumnjali, razgoli u još gorčoj istini.

— Mamo, dodaj mi sliku Njegovu ... Hoću da je još jedamput ovdje poljubim onako ... jako ..., kao što sam Njega ljubila ... —

— Lea, Lea ... Nemam je, Lea ... Zašto si Ga ljubila, Lea ... On, On je kriv, što ti ideš, Lea ... On je usmrtio tebe, Lea ... On ... — Zadnju je riječ izgovorila upijajući se usnama u udubinu njezina lijevoga oka.

Žene su poluglasno jecale kao okamenjene i ukočeno buljile u majku, koja je gotovo isterično cjelovima ispijala polumrtvo tijelo Leino.

— Eno je mama ... eno ... eno ... brzo ... — Ona podigne prozirnu desnu ruku i pokaže njom mjedeno raspelo na zidu, što je stajalo uspavano u sjenama bijelih, svilenih zavjesa.

Žene se ujedamput, kao u strogom ritmu, okrenu na stranu, prema kojoj je Lea pokazala.

— Nema ništa. Bunca. Priviđa joj se — šapne jedna drugoj, i sve se nemirno stadoše vrzati po sobi.

— Mama, daj, Onoga, koji je samo dobar, koji sve može ... Ti si to rekla. Ja sam te poslušala, mana. Ja sam išla k Njemu i molila sam Ga ... Donesi Ga, mama ... Eno Ga ... ja Ga vidim ... u sjenama ... donesi ... Jest ... On ... On ... —

Ona otiđe do prozora, mirno — u ekstazi bola, kada se osjećaji smrznu, a volja, misli i kretnje postanu mekanične. — Skine sa zida raspelo i pruži ga kćeri. Jedna žena zapali svijeću, a druge poklekoše izbuljenih očiju i rastvorenih ustiju.

— On... — šapće Lea i spusti vjeđe. Ponovno ih digne i dahne tiho, tiho kao žuta krizantema, kad uvene u sjenama čempresa i križeva...

*

Lea je mrtva.

Leži u dugoj, svilenoj haljini među kitama bijelih i žutih krizantema. Vjeđe su joj spuštene, a duge trepavice sjaju se na svijetlu voštanica. Na vratima se gurkaju djeca. Svako nosi u ruci grančicu čempresa.

— Smijemo li doći? — pita mala Zlata, a usne joj se skupljaju. Majka ih ne čuje. Kleči do nogu mrtve jedinice i ispija pogledom onaj nijemi posmijeh s modrih usana. Šapće:

— Lea... bebo mamina... oprosti! Oprosti! I moli, moli, da meni i — njemu — oprosti — on. — — —

Prof. Dr. Andrija Živković:

Vidovićev kulturno-etički pokret.

G. Miljenko Vidović iz Sarajeva začetnik je tako zvanog: kulturno-etičkog i socijalno-pedagoškog pokreta u našim krajevima. Postavio si je za cilj, da narod podigne kulturno-etički, što znači: da ga u prosvjetno-ćudorednom pogledu ojača; zatim socijalno-pedagoški, što znači: da ga u društvenom i odgojnom pravcu oplemeni. Ne samo narod, one široke slojeve po našim selima i zaselcima, nego i inteligenciju, bila ona toga imena doista vrijedna ili ne.

I tkogod ima pošteno i plemenito srce, ne će li odmah zavoljeti takovog čovjeka, koji se s ovako plemenitim mislima i s tako idealnom zadaćom laća svoga posla? Ne će li svatko, tko u duši svojoj teži za istim idealima, već unapred u neku ruku postati pristašom ovog pokreta? Reći će: takovih nam radnika treba! Takova nastojanja valja potpomoći!

Pa doista: našla ih se mnogo, koji su se odazvali pokretu g. Miljenka Vidovića. Ima ih po gradovima, po varošicama i po selima našim. Prave t. zv. »Klubove Vidovićeve dopisne škole«, oduševljavaju se za svog učitelja; pjevaju mu pjesme, šalju dopise u časopis »Novi Čovjek«. Apeliraju za njegov pokret, pa pozivaju i nas, da mu se priključimo.

Mnogi katolici i katolikinje ne znaju pravo, kakav je to pokret. Nijesu posvema na čistu o njegovim ciljevima i sredstvima, kojima ih želi postići.

Za to je eto potrebno, da ga u ovom časopisu promotrimo i kažemo, što je i kakovo je naše stanovište prema njemu.

1. Otkud je nastao?

Nastao je iz očite potrebe. Društveno je zlo i rastrovanost zahvatila ne samo gradove i varošice, nego pogdjegdje i sela. Osobito se to teško stanje stalo zapažati nakon rata. Neposlušnost i nepoštovanje mlađeg prema starijemu; lakomost i gramzljivost za novcem i za uživanjem; nepoštivanje svetosti braka i poštenog života uopće; nemar za crkvu i za pobožnost; preziranje i pogrđivanje i Božjih i ljudskih odredaba; neka napržita samovolja, otresitost, nepokornost... i tako redom jedno zlo za drugim. Dakako, da nije postala rijetka stvar ni krađa, ni ubijstvo, ni razbojstvo, ni zločini svake ruke.

Nije doduše baš svuda i u svakom selu sve ovako, kako navodim. Ama nema sigurno ni jednoga mjesta, a da se koje to zlo ili zla navika ne bi mogla na nj primijeniti.

U zlu nema zastoja. Ono se širi kao zarazna bolest. Hvata oko sebe i povlači za sobom. Par pokvarenih mladića u stanju su da otruju čitavo društvo. Čovjek je po naravi sklonjiji na zlo, nego na dobro.

Pa zato su ljudi stali da misle, kako da se ovom zlu u društvenom i ćudorednom pogledu uspješno odhrvaju. Kako da mu na put stanu, da ga utamane. Da tako zapriječe još veće zlo, pa i konačnu propast naroda.

Iz te je želje nastao i Vidovićev pokret. Da se prekine s onim, što je u prvom redu tištilo neukog i neprosvijećenog čovjeka. Da se čovjek uputi boljim stazama, a ostavi zla i pokvarenosti. Da se skrši opća pohlepa za pustim uživanjem, te da se društveni život učini boljim i ljepšim.

2. Za čim ide?

Da preporodi čovjeka, da ga oplemeni, da ga prosvijetli i da ga usreći. Najprije dakle da preobrazi pojedinca. Ako je neuk i zaostao, da ga n a u č i knjizi i pismu; da ga potpomogne u njegovom nastojanju, da si još više znanja stekne. Podjedno ide za tim, da ga o d g o j i t. j. da ga etički boljim učini. Da ne bude surov, nego plemenit. Da ljubi bližnjega, a ne da mrzi. Da bude koristan sebi i društvu. Da poštuje tuđe i da pomaže sirote. Da bude dostojan svoga čovječjeg ponosa.

Preko pojedinca hoće Vidovićev pokret da preobrazi i d r u š t v o t. j. sve ljude po našim krajevima. Način je ovaj posvema ispravan. Do preporoda zajednice dolazi se samo preporodom pojedinaca. Vidović zato udružuje svoje članove u

klubove, traži od njih da nastupaju u javnosti kao nosioci jedne ideje i da tako u svoje kolo privuku što više pristaša. Vidović naglasuje naročito u svojim člancima, što ih piše u »Uzgajatelju« i »Novom čovjeku«, novi život, novi preporod, novog čovjeka, novi rod, novo sunce... i tako redom, sve novo. Tako on, pa tako i njegovi saradnici.

3. *Kakovi su mu putevi?*

Lijepo je postavljati velike ciljeve, kovati sjajne programe. Navještati novu zoru, novu sreću i novu budućnost!... Tko da se za tim ne zanese!...

Ali da to sve bude od neke vrijednosti — valja naći puteve, koji k tome cilju zaista i vode. Kakovi su putevi, kojima Vidović hoće da postigne inače lijepo ocrtani svoj program?

Glavno mu je sredstvo prosvjeta. Naobrazba pojedinca. »Saznanje« — kako vele njegovi saradnici. Zato on pomaže mladim ljudima, da u dvije godine svrše gimnaziju, pa da onda mogu dalje na nauke. Ako koji ne će dalje, on ostaje kod svog posla kao radnik ili obrtnik ili seljak. Vidović misli, da se takav čovjek na tom putu znatno približio životnoj sreći. Pogotovo on to misli s razloga, što ga je u časopisima i knjigama upućivao, da bude dobar; što mu je govorio, kako je sreća u duši čovjekovoj, a ne u imetku. Što ga je bodrio, da bude ponosan, jer je čovjek; da ljubi ljude, da im dobro čini, da sam sebe poštuje i cijeni, jer je tako za nj t. j. za čovjeka najbolje. To je odgoj Vidovićeve škole.

Dakle prosvjeta i odgoj — to su dva glavna sredstva, dva glavna puta kojim Vidović ide, da usreći čovječanstvo. Sama prosvjeta t. j. samo znanje ne usrećuje čovjeka. Ima puno učenih glava, koje tim samim još nijesu i čestiti ljudi. Zato je potrebno da uz prosvjetu bude odgoj duše i srca. Ne samo dok je čovjek u razvoju, dok je đak, učenica, momak ili djevojka. I kad odraste još uvijek valja da samog sebe drži u granicama. Mora još neprestano da upravlja ili sâm sobom ili drugi tkogod s njime. Mora da dotjeruje svoje sklonosti, da obuzdava strasti, da se priučava dobrom djelovanju, da se čuva od prestupaka i grijeha svake ruke.

Vidović naglašava sve ovo, ali samo upravlja pozornost čovjekovu na njega samoga. U tebi je snaga — veli mu. Ako spoznaš šta treba, moći ćeš i izvesti. Ne trebaš nikoga, ti si sâm sebi dostatan.

O crkvi i dosljedno o molitvi, nema Vidović riječi. O vjeri uopće. Kakove tko vjere bio, to je svejedno. Pa makar i ne bio nikakove. Glavno je, veli, čovjek, a ne vjera ili Crkva. Vidović sâm izrično upravo strašno napada Crkvu i njezino svećenstvo (u knjižici: Društvena dekadenca, str. 10. i 11.). To isto čini redovno gotovo u svakom broju i urednik

časopisa »Novo svjetlo«, što izlazi u Zagrebu, a propovijeda jednake ideje kao i Vidovićev pokret. Propovijedaju ljubav, a ne mogu da se kane najžučljivijih i još k tome nepravednih i neosnovanih napadaja na Crkvu katoličku i njezine službenike. Hoće da preporode društvo, a odbijaju najglavnijeg čimbenika, katoličku vjeru, koja je preporodila svijet.

4. *Mogu li na tom putu uspjeti?*

Ne mogu. Nitko nije u stanju obvezati čovjeka da čini dobro i sebi i drugomu, osim Boga. Vidovićevci ne niječu doduše opstojnost Boga. Ali mu ne daju u životu ljudskom onog utjecaja i onog upliva, što ga vjera zahtijeva. Tako dolaze u sukob s vjerom naroda našega. Vjera nam daje glavne smjernice u životu. Pokazuje nam naš cilj, život u Bogu, blaženstvo duše. Krist je osnovao Crkvu, da nam bude čuvaricom njegovog nauka. Tko Crkve ne sluša, ne sluša samog Krista.

Kako se dakle mogu pozivati na Krista oni, koji grde njegovu Crkvu?

Ne valja zato Vidovićev odgoj. On ne polazi pravim putem. Lijepo je, da ide za prosvjetom čovjeka, još je ljepše da ide i za odgojem pojedinca. Ali ne valja, što kod odgoja baca van najuplivnijeg faktora i najznamenitijeg preporoditelja čovječanstva — Crkvu katoličku.

Bez oslona na Boga, na vjeru i dosljedno na sakramente nije moguće u životu trajno ostati na visini. Etički se preporod, što ga Vidovićev pokret naglašava, može uspješno provesti samo na vjerskoj podlozi. On se možda dade zamisliti bez vjere, nekako filozofski skalupiti i sastaviti, ali se ne da provesti u životu. Život nije pusta filozofija, nego jedna teška borba. To znadu i Vidovićevci, pa smo zato i rekli, da je ispravan njihov sud o potrebi preporoda. Ali ne valja njihovo mišljenje, da se taj preporod dade postići bez vjere, u našem dakle narodu bez katolicizma. Sve lijepe pripovijesti, svi oduševljeni pozivi, sve pjesme i deklamacije ostaju — samo deklamacija. Sve to naglašavanje čovjeka, i opet čovjeka ostaje samo — jedna prazna riječ. Nema ta riječ u sebi snage, da ju čovjek sluša. Da joj je pokoran, da ga veže.

Čovjek čovjeka ne može da veže u tim stvarima. To može samo Božja riječ! Pa i kraj nje — još koliko puta posrne pojedinac! A šta bi bilo tek — kad ni te Božje riječi i Božje zapovijedi ne bi bilo?...

Vidovićev pokret može zato prosvjetno uspjeti i veliki broj pojedinaca uputiti preko svoje Dopisne škole na neki bolji put. Ali on nikad ne će moći stvoriti pravog etičkog preporoda, jer nema za tu svrhu pravih sredstava. On će u tom pogledu moći samo proizvesti zbrku i zlo.

5. Kakovo ima biti naše držanje prema Vidovićevom pokretu?

Nije iz navedenoga teško na to odgovoriti. Potpomagati ga — ne možemo. Ni upisivati se u njegovu školu ne možemo. Značilo bi potpomagati jedan pokret, koji nam ruši Crkvu.

Pobijati ga — ne moramo. U onom, što dobroga iznosi i ne možemo. Jer je dobro upućivati ljude, da budu etički bolji, da dobro čine i da šire ljubav. Da zavole pravu prosvjetu i da pomažu slabije.

Moramo ga — ispravljati. Iznositi ono, što u njem ne valja, da otskoči ono, što je dobro. Naglašavati pravu svrhu čovječjeg života, pravi cilj našeg poziva. Isticati sredstva, koja su jedina u stanju, da od čovjeka učine pravog službenika ljubavi, kako prama Bogu, tako prama bližnjemu. Pribavljati poštovanje evanđeoskoj etici i nijednoj drugoj. Jer nema etike bez žive vjere u Boga. A za katolički narod hrvatski: bez vjere i Crkve katoličke, čuvarice Kristovog nauka.

M. U.:

Sa oaze.

Zvukovi iz daljine.

Suton pada na umornu zemlju. Blagi san zanjihat će za kratko vrijeme u svome krilu cijeli kraj.

Tihi mir i sveta tišina srećom napunja srca onih, koji stanuju iza tamnih samostanskih zidina.

A kad se zakrijese prve krijesnice noćnog neba — podignu se k njima s očima i srca — lete — lete daleko više — gore iznad zvijezda.

Iz samostanske svete tišine nad zvjezdano nebo — kako li je sladak uzlet! Daljine nestaje — ta zvijezde su tako blizu. — Na titrajima njihovim — ne znam — diže li se duša u željeni kraj iznad njih — ili Svevišnji silazi u željom opojenu dušu.

Zvijezdice se trepteći raduju — jer po njima se sretna duša — diže — moli.

Slatku tišinu nutarnje sreće prekidaju zvuci iz daljine. — Preko visokih samostanskih zidina dopiru ovamo glasovi zamamne glazbe. Tamo negdje u vrevi svjetskoj raje se djeca svijeta nad prolaznim zvukovima — prolaznim užitkom.

Prolaznim? — Da, tek što ovo pomislim — čujem već samo jeku njihovu — — — I opet titraju — i opet se gube u nepovrat — a srca ostaju prazna — — —

O ljupka glazbo svete tišine, što dušu bacaš u krilo Vječnoga! Da tebe uživam, — slast je odreći se svih prolaznih zvukova zauvijek — — —

Prvi pozdrav.

Još sanak ljubi bregove i doli — još pjeva uspavanku travici i cvijetku — no na oazi već se iz srdaca diže šapat — prvi pozdrav u predzorje tiho — pozdrav Njemu — Svevišnjemu.

Puna čara i otajne miline molitva je ova jutarnjica. Akord je to, s ljubavi harfe, što u srcu posvećenih duša melodije slatke improvizira. — Uspomena je slatka — refrain pjesme — koju je srce zapjevalo zorom svoga života iza svetih zidina.

A dani se nižu — hrle u vječnost — i molitve tihe sa zorom se ljube — — al svaki dan harfa slađe titra — i refrain pjeva srce većim žarom, jer je bliže Onaj — koga duša ljubi.

Zadnji pozdrav.

Posljednji glasovi zajedničke večernje molitve dignuli se do prijestolja Svevišnjega. Nasta tišina — sveta tišina — koju možeš da uživaš tek u samoći — na oazi.

Uživati? — pitao bi svijet.

Da, rijetki su, kojima je dano razumjeti užitak ovaj.

Kako li je bogata — da — prebogata najslađim melodijama — izlijevima ljubavi, zahvalnosti, sreće — ta grobna tišina.

U oratoriju redovnica ugasle su zadnje svjetiljke — tmina. — Kroz rešetke prozora dopiru blijede zrake malene luči — vječnog svijetla pred Kraljem kraljeva. — O kako li je slatka i magična sila u tim blijedim tracima! Tajanstveno titraju u tmini — ko da zovu — mole — — —

Zar bol dršće u blijedilu njihovu? — Slušaj! Ne govore li tiho srcu? — Tko ih razumije? — Tko li ih sluša? —

Pred rešetkama kleče tamne sjene — nepomično. — O kad bi anđeli Božji svijetlom rajskim obasjali ono — što se ovdje zbiva. — Veo — tek tamni veo činila bi se ova tmina. — U sjajnom svijetlu vjere naše, prinose ove duše izljeve ljubavi, poklonstva, zahvale Utamničeniku ljubavi za nemar i hladnoću svijeta.

One ljube Njega — koji je za njih dao sebe. — One razumiju bolne osjećaje presvetog Srca nad nezahvalnošću i tvrdoćom srdaca. — One se prikazuju Ljubljenome kao žrtve za griješani svijet. — — —

Časovi prebrzo odmiču. — Glas poslušnosti zove — — — Al srca ostaju uz tamnicu ljubavi — i zadnja misao: »Ja spavam, ali srce moje bdije« — leti k Srcu božanskoga Sužnja. —

Na hodniku.

Tamne sjene noći ljube se u samostanskom hodniku uskom sa slabim zrakama malene svjetiljke, — koja oskudno rasvjetljuje hladne stijene. U prikrajcima hodnika sve nemoćnije biva slabo svijetlo — spušta se u krilo tmine. —

Tiho — bez riječi prolaze redovnice. — Vrijeme je stroge šutnje. —

Tajanstveni sveti osjećaj zaokuplja ti dušu, kad se prvi put nađeš u ovo vrijeme na hodnicima samostanskim.

Svetost mjesta — blizina Onoga, koji stanuje pod ovim krovom — ispunja svaki kutić.

Redovnice, što u tami iščezavaju — djevice su sa gorućim svjetiljkama srdaca svojih. — Tmina ih ne smeta — Ta duše im gore plamenom sjajnim — vatre žarke ljubavi prema Zaručniku čistih duša. —

Kako su sretne one — koje su pozvane i odabrane, da ko kraljice živu u palači Kralja svoga — da živu na oazi — iza sv. zidina samostanskih. —

Klauzura.

Želite li? — pričat ću vam priču. Lijepa je i zamamna — ko iz carstva ružičastih sanja. I činit će vam se samo pričom, a ipak još danas događa se često...

Ko proljetna ruža — čarobna i mirisna sred bostana krasnog — razvila se u slatkom obiteljskom krugu djevojka mlada i mila. Sve je voli — ljubi. Čarobna budućnost smiješi joj se odasvud. I ona uživa, što je ljubljena od sviju — raduje se i veseli toplom proljetnom sunašcu svoga života. Zlatne kule opojne sreće podiže joj mlađahna fantazija. Sreću — ljubav — samo to želi joj vedra duša.

I zakuca mlado srce. — Prva ljubav. — Ona osjeti da ljubi...

Ima li srećnije djevojke od nje? Ljubi — a znade da je i ljubljena.

Ali nema ljubavi bez boli! Onaj, koga ljubi kraljevski je sin — — Hoće l' ikada kralj — otac dopustiti, da mu sin uzme djevojku, koja mu nije ravna? To znade kraljević dobro, zato radije ostavlja očev prijesto i dvor, da — sve — samo da dobije odabranu. No pravedni očev gnjev traži zadovoljštinu. — Radosno odabire kraljević tamnicu i progonstvo — — Daleko od sjaja kraljevskih dvorova moći će privinuti na srce svoje onu, koju ljubi...

Hoće l' svijet zamjeriti djevojci, ako i ona ostavlja sve i polazi za kraljevićem?

Radosna — srećna — ostavlja dom i rod — polazi k onome, koga ljubi.

Evo nas na oazi.

Nad ulazom stoji napisano: klauzura t. j. zatvor. — A čiji zatvor? — pita svijet.

Gle, ovdje ti je dragovoljni zatvor, tamnica kraljevskog sina — Božjeg Sina. Sveta i žarka ljubav prema izabranima učinila je, te On ostavlja nebeski dvor Oca svoga i kraljevski prijesto vječni. — Svojevoljno pošao je u progonstvo suzne doli ove i osudio sam sebe na doživotnu tamnicu ljubavi — u Svetohraništu. —

Zar je onda čudo, — ako duša, — koju je vječni Sin Božji odabrao za Srca svoga zaručnicu — puna zanosa, oduševljenja i ushita teži i čezne za tamnicom Ljubljenoga — za klauzurom?

Oj vi sretne duše, koje ste se iz ljubavi prema Utamničeniku ljubavi, osudile na doživotnu tamnicu — klauzuru — ne biste li ipak kada zaželjele, da ostavite sveti zatvor svoj?

Kao odgovor čuješ tajanstvei pjev — slatku melodiju sretnih srdaca: Regnum mundi, et omnem ornatum saeculi contempui, propter amorem Domini mei Jesu Christi, — quem vidi, quem amavi, in quem eredidi, quem dilexi.

ZA ŽIVOT DUŠE

MARIJIN MJESEC.

Zašto je svibanj na posve naročit način posvećen Blaženoj Djevici Mariji? Jer se iza duga snijega i leda, iza tjeskobne zimske atmosfere, iza proljetnih oluja i kiše zemlja u mjesecu svibnju kiti novim zelenilom i svježim uresom lišća; jer posvuda, u polju i u vrtu, po drveću i po prozorima nastaje cvijeće, dani postaju duži i otvaraju nam sve više sjaj sunca. Ova tiha slava prirode prirodan je izražaj našega štovanja prema Onoj, koja se naziva »rosa mystica«, »domus aurea« — tajanstvena ruža, zlatna kuća.

U našoj geografskoj širini je doduše svibanj često mrk i opor, no ipak ostaje on mjesecom nada i obećanja. Pa bilo vrijeme ma kako mutno, ipak ono obećaje ljeto i krči mu put. Pa bilo nebo i ne znam kako zastrto mrkim oblacima i hladnom maglom, jednom mora ipak sunce prodrijeti i jasno svijetlo obasjati prirodu i naše duše. »Sjaj ljepote«, kaže prorok, »jednom će iskrsnuti i ne će nas varati; ako i oklijeva, samo se strpimo, jer će on zastalno doći i ne će osramotiti naše nade«.

Ako dakle svibanj i nije mjesec ispunjenja, to je on ipak bar mjesec obećanja (a obećanje je, kakav već jest naš život, uvijek više nego ispunjenje, a naše iščekivanje uvijek nas više usrećuje nego postizavanje). A puninom očekivanja smijemo upravo smatrati Preblaženu Djevicu Mariju; zato je mjesec svibanj posvećen njoj. »Mladica će potjerati iz korena Jesse i cvijet će procvasti iz biljke«. Mladica, cvijet je sam naš blagoslovljeni Gospodin, a korijen, lijepa biljka iz koje pupa cvijet, Majka Gospodnja i naša majka.

Bog je trebao da se pojavi na zemlji, i ispunjenje je bilo naviješteno riječima anđeoskim: »Zdravo Marijo, milosti puna, Gospodin je s Tobom, blagoslovena si Ti među ženama«. Djevica je dakle sama stalno obećanje Otkupitelja, koji ima da dođe, te stoga i mjesec obećanja, nicanja i klijanja u prirodi, radosnoga očekivanja u ljudskim dušama, mora biti Njoj posvećen.

*

Dalji je razlog taj, da dio crkvene godine, najradosniji i najbogatiji svečanim blagdanima pada u mjesec svibnj. Tko bi izabrao za Marijin mjesec veljaču, ožujak ili travanj, vrijeme posta i pokore, ili prosinac, vrijeme adventa, doduše vrijeme nade, ali i uvlačenja u sebe i kajanja? Sam Božić ne traje cio mjesec, pa premda Nova godina donosi veliki blagdan Bogojavljenja s narednim nedjeljama, to je ipak to vrijeme većinom kratko odmjereno ranim nastupanjem sedamdesetnice.

A svibanj pripada pripada uskrsnom vremenu i pada sav ili djelomično u njega. Velike svetkovine Uzašašća i Poslanja Duhova gotovo su uvijek, a svetkovine Presvetog Trojstva i presvetog sakramenta većinom su u svibnju. On je dakle vrijeme Aleluja, jer je Gospod izišao iz groba i uzašao na nebo, da na mjesto sebe pošalje Crkvi duh Božji.

To je dakle jedan od razloga, zašto je svibanj udešen za posebno štovanje Presvete Djevice. Ona je prva od stvorova, najljepše i najmilije od sve Božje djece, najbliža Njegovu prijestolju, mora dakle njoj pripadati mjesec, u kojemu slavimo velike svetkovine Božjeg smilovanja, našega spasenja i posvećenja u tri božanska lica.

Ali Marija nije samo vjerna službenica svoga Gospodara, nego i majka svoga Sina i Kraljica svih svetih. Crkva je stoga smjestila u njen mjesec nekoliko blagdana najvećih svetaca kao njenu kraljevsku pratnju. Ponajprije svetkovinu svetoga Križa, kojim slavimo drogocjenu krv, koja je potekla za Muke s križa; blagdan sv. Mihajla i trojice apostola: ljubimca učenika Ivana, sv. Filipa i sv. Jakova; sedmorice papa, naročito Grgura VII. i Pija V., i dvojice ponajvećih crkvenih učitelja, Atanazija i Grgura Nazijanskog; dviju ljupkih djevica, Katarina Sijenska (u Engleskoj se slavi njena svetkovina u svibnju) i Magdalena de Pazzi; nadalje jedne svete žene, čije ime nadsijeva sva ostala u povijesti Crkve, svete Monike, majke sv. Augustina; napokon i naročito za Oratorij (kojemu je pripadao Newman), svetkovinu našega svetoga oca Filipa Nerija, koja svojom devetnicom i oktavom ispunja pola svibnja. To su nekoliko nonajdivnijih plodova Božje milosti, nekoliko ponajuzvišenijih likova, koje je Crkva na svoj značajni način odredila za dvorjanstvo svoje Kraljice.

Kardinal Newman.

KNJIŽEVNOST.

Dr. Ivan Šarić, nadbiskup Vrhbosanski: **Za Katoličku Akciju.** Izdanje Katoličkog tjednika u Sarajevu. Cijena Din. 4.—.

Radosno pozdravljamo ovu knjižicu, koja je samo nastavak »Katoličke Akcije«, koja je izašla prošle godine. I kao što je lanjska knjižica razbistrila kod nas pojmove u pogledu Katoličke Akcije iznoseći temeljne principe i nacrt, kako bi se ona morala kod nas provesti, tako ova iznosi neka detaljna pitanja kao odnos vjerskih društava i Katoličke Akcije, specifični cilj Katoličke Akcije, te pitanje središnjice i štampe Katoličke Akcije kod nas Hrvata.

Napose interesira, ono poglavlje, gdje se ističe, kako treba da je središnjica Katoličke Akcije uređena tako, da iz njezinih pravila ne izbija »prepotentnost, koja razbija redove, već koordinacija, autonomija, koja razvija redove«.

Kako se orlički pokret stavio u službu Katoličke Akcije želeći da surađuje u apostolskom radu sa Crkvom, to ovu knjižicu preporučujemo svim organizacijama, napose pak voditeljicama i vodama društva. Ako hoćemo da točno upoznamo želje i smjernice Crkve za naš rad, čitajmo je i tumačimo u našim organizacijama.

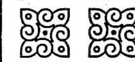
Đuro Sudeta: Kućice u dolu. Naručuje se kod g. M. Lehpamera, Zagreb, Kaptol 27. Cijena Din. 20.—.

Već u prošloj zbirci »Osamljenim stazama« dokazao je Đuro Sudeta svoj snažan i osebujan talenat. Novu zbirku njegove lirike dočekala je javnost i kritika još srdačnije. Sve odlike Sudetina stila opažamo i ovdje pače još u većoj mjeri. No ipak su nam njegove pjesme drage ne samo poradi pjesničkih odlika njihovih, već i zato, što u Sudeti susrećemo gotovo neobičnog čovjeka. Čovjeka, što sred svih bolova i patnja i vlastitih i današnjeg društva, nosi jednu vanredno smirenu i bijelu dušu. Ta vedrina naročita je karakteristika njegovih pjesama i zato nas se one doimlju kao meka molitva djetinjeg srca.

Tko hoće da postane bolji, neka pročita ovu zbirku.

IZ ORGANIZACIJA.

Posestrimstvo.

Dosad i odsad. (Iza pet godina »Posestrimstva«.) U srpnju će se navršiti pet godina, otkako je upravo nastalo »Posestrimstvo«. Na požeškom ženskom đačkom sastanku održan je pred pet godina referat o potrebi i značenju ovakve organizacije, kakve dosada još nismo imali, i uskoro iza toga pristupilo se izrađivanju poslovnika, koji je imao da dade i oblik i dušu novom pothvatu. Premda je poslovnik ubrzo bio izrađen, trebalo je da prođe još gotovo čitava godina dana, dok se je obrazovalo vodstvo »Posestrimstva«, koje je stalo okupljati prve posestrime u novo kolo. Kao rijetko kada kod nas, kod osnivanja se »Posestrimstva« naročito pazilo, da se s ničim ne preurani ni ne prenagli; pa zato je trebalo toliko vremena, dok su se odgojile potrebite sile, koje će preuzeti mučni posao oko vođenja i upravljanja ovako raštrkane organizacije. Jer kao naročita zadaća »Posestrimstva« pokazalo se odmah od prvoga časa podržavanje veza s pojedinim posestrimama, koje su nekad, za školskih dana, probudile u sebi želju za revnim i požrtvovnim radom u katoličkom pokretu, ali su ih prilike i životni položaj usamile na udaljenim mjestima, gdje nemaju nigdje nikoga s kim bi poduzele ma i najmanju malenkost za buđenje katoličke svijesti i za bilo kakav socijalni i prosvjetni rad u svojoj okolini. Nije teško shvatiti, da je baš takva okolina najpotrebnija našega rada; jer ako nema baš nikoga, tko bi nas u njemu po-

dupro, kako je onda tužno stanje toga svijeta, za čije se podizanje nitko ne brine. Posestrime učiteljice naročito su se našle na takovim položajima i snagu, koju su trebale da dadu drugima, morale su najprije da i same crpu, ako su htjele da istraju i da ne klonu duhom. Što mnoga posebna pisma, što naše glasilo, koje su uvijek željno očekivale, obnovili su im snage i dali im pobude, upute, oduševljenja. Snašle su se i počele raditi; ponajviše s onima najmanjima, koje su lakše mogle oko sebe okupljati. Izvještaji, koji su bili izneseni na dosadanjim posestrimskim općim zborovima, pokazuju, kako su se s mnogo duha i pronicavosti umjele snaći u svom položaju, kako su umjele pronaći onu najpokretljiviju točku, s koje su malo pomalo mogle da osvajaju sve više tla oko sebe i da prema svojim silama, gotovo svaka udari solidan početak nečemu, čega do onda u njenu mjestu nije bilo, i što će bez sumnje biti zametak većim i jačim uspjesima, dok jednom posijano sitno sjeme nikne i uzraste.

Gdje nije išlo nikako, ponajviše radi inovjerske okoline ili nehaja onih, bez kojih se ništa ne da učiniti, tu su posestrime to jače prionule za produbljenje svoje vlastite ličnosti: za usavršenjem svoga vjerskog života, za izgradnjom svoje unutarnjosti, za proširenjem svoga znanja. Današnja škola daje u mnogomu tek pobude za kasniji samostalni rad; koliko se toga pozaboravi, što je u školi učio, a osim toga zrelije godine donose i kud i kamo dublje poglede u stvari, pa je potrebno, da mnogo toga na novo uzmemo u ruke, pa da se uvjerimo, koliko ćemo nova tu otkriti. Naročito to vrijedi za štivo iz književnosti. A kako nas nepotpuno škola sprema za život, vidjelo se najbolje iz toga, što su mnoge posestrime imale da izdrže teške unutarnje borbe, dok se nisu konačno snašle i uravnotežile svoje zahtjeve prema životu i svoj odnos prema njemu.

Naročito je u tom pogledu težak život posestrima namještenica. Pitanje plaće, koja često ne dostaje ni za najpreče životne potrebe; nestašica vremena, koje bi mogla posvetiti sama sebi, odnos prema pretpostavljenima i drugovima, jednoličnost svakidanjeg posla, koji tako lako oduzima čovjeku volju za više potrebe; opasnost, da se pretvorimo u stroj, ili da, naročito u poslovnim poduzećima, pomalo usišemo materijalistički, sebični, novčarski duh i da nam se pomrse pravilni pojmovi o pravdi ili da dođemo u sukob sa svojom savješću: sve su to stvari, oko kojih treba stalno bditi i voditi brigu, da nas se ne prihvate kao rđa, jer mi nismo ni izdaleka zlato, nego slabi i grešni ljudi, koji smo i te kako skloni da zarđamo. U drugu ruku, posestrima namještenica, ako je na pravom mjestu, može i svojim primjerom i pravim saobraćajem s ljudima učiniti mnogo dobra, nečujno predobivajući za sebe svoju okolinu. Sve se to zrcali iz posestrimskih pisama, a pokazalo se i na dosadanjim našim zborovima; sve to pokazuje, koliko je potrebito, da se još više raširi krug »Posestrimstva« i da se dobiju nove sile za vodstvo ili bar suradnice za list, koje će svojim radom pomoći tolikima posestrimama, raštrkanim po svim krajevima domovine, da se snađu i da učine, što god mogu, za procvat osnovne misli katoličkog pokreta: obnoviti sve u Hristu.

Učenice, koje krajem ove godine ostavljaju školu i svoju organizaciju, u kojoj su dosad bile, neka se sjete »Posestrimstva« i neka se što prije jave u naše kolo. A posestrime, koje ikako mogu, neka ne propuste, da se i ovoga ljeta odazovu na naše zborove, na koje ćemo ih u narednom broju pozvati, kad im se ustanovi mjesto i vrijeme. Tu ćemo nanovo pretresti svoje potrebe, možda i takve, na koje dosad nismo pravo ni pomislile: tu ćemo nastojati, da zajedničkim silama pronađemo nove putove za naš rad.

NAŠE ORLICE.

Foerster o poslušnosti. Pravi, realni odgoj karaktera ne stoji u tome, da čovjek radi po svojoj vlastitoj volji i osjećanju, već u tome, da se svaki u prvom redu od samog sebe oslobodi. Škola za taj odgoj je škola p o s l u š n o s t i.

Strogi odgoj u srednjem vijeku dao je veliki broj karakternih ljudi, ljudi originalnih, jake volje. Najveći

ljudi renesanse bili su još pod utjecajem starog odgoja, a preveliki individualizam renesanse donio je samo epohu opadanja na svim područjima.

Jesmo li se kada zamislili u tvrdnju, da su epohe, u kojima se propovijedala poslušnost, epohe bez samostalnih i jakih ličnosti? Zar se doista ne vidi, da karaktera upravo u vrijeme prevelike slobode i individualizma nestaje? Koliko je više naše doba dalo samostalnih i jakih ličnosti? Upravo je obratno! Beskarakterno prilagođivanje i slabost volje zapravo su bolesti naše individualističke ere i upravo naše mlađe generacije, koje su moderno uzgojene, pokazuju te zle simptome u velikoj mjeri. Francuski pedagog Payot, inače liberalac, upozorio je u jednoj svojoj knjizi o odgoju volje, da kroz jedno stoljeće može slabost volje upravo na sudbonosan način porasti. Do 18. stoljeća govorilo se čovjeku o njegovim dužnostima, ali sad se govori samo o njegovom pravu i autonomiji. No upravo poslušnost može daleku veću zadaću volji čovjeka dati, nego to mogu nazori, koji individuum potpuno prepuštaju vlastitim impulsima.

Naraštaj u Tuzli.

P o p o s l u š n o s t i u č i s e č o v j e k u z d i g n u t i n a d s v o j u p r i r o d u, k o j a h o ć e d a z a v l a d a č i t a v i m n j e g o v i m ž i v o t o m i s p r i j e č a v a, d a v o l j o m v l a d a j u v i s o k i d u š e v n i i d e a l i. Sanja je utopista, koji misle, da naš duh može sam i bez vježbanja u poslušnosti prirodu pokoriti.

Odgoj poslušnosti nije samo odgoj pojedinca za društvo, već je prava higijena za pojedinca sama. B e z š k o l e s v l a d a v a n j a z a p a d a č o v j e k u k a o s v l a s t i t i h i m p u l s a.

Ovogodišnji sletovi. Ove godine održat će se većinom okružni sletovi, kod kojih će jasno sudjelovati i Orlice. Takav će se okružni slet prirediti u Ivanić-gradu. Cirkveni, Đakovu i Metkoviću. Slet u Požegi imao bi biti pripravljen u većem stilu, pa zato već sada upozorujemo društva, da se za taj slet, koji će se održati 8. i 9. kolovoza već sada pripravljaju. Bilo bi poželjno, da na tom sletu budu zastupane sve naše pokrajine. Nastupit će se sa prostim članskim i naraštajskim vježbama, i molimo sve organizacije neka te vježbe temeljito prođu.

Organizatorno-tehnički tečaj za sve organizacije držati će se u Zagrebu, dne 3., 4., 5. i 6. kolovoza, dakle neposredno pred sletom u Požegi. Kako će se uz taj tečaj održati

glavna skupština Sveze Hrv. Orlica, to je svaka organizacija bezuvjetno dužna, da pošalje dvije članice u Zagreb. Cijela opskrba imati će se u samostanu ss. milosrdnica, a sve potankosti glede opskrbe javit će se pravovremeno. Organizatorno-idejni dio tečaja držat će se podijeljeno, posebno za učenice, građanke i seljačke Orlice. Tehničkom dijelu posvetit će se velika pažnja, jer se opazilo, da mnoge organizacije, što se tiče gimnastike i knjigovodstva vrlo slabo stoje.

Iza svršenog tečaja krenuti će se na slet u Požegu. Upozorujemo sve organizacije, da na glavnu skupštinu ne dođu nepripravne, već da ponesu sobom što više misli, pogleda, savjeta, a eventualno i prigovora; sve ćemo to dobro prodebatirati, da tako stvorimo još solidniji temelj za naš rad u drugoj godini.

Smrtni dan sv. Ivane od Arka treba da organizacije što ljepše proslave prema nacrtu u okružnici. U Zagrebu će Orlice prirediti trodnevnicu u crkvi oo. Isusovaca u čast sv. Ivani, a u subotu na večer skioptikonsko predavanje. Sam dan proslavit će se zajedničkom sv. Misom, Pričešću i svečanom zavjerom. Poslije podne akademija.

Dopisi.

Orličke organizacije u Zagrebu. Zagreb imade danas već priličan broj članica, naraštaja i pomlatka. Najstarija je organizacija Hrv. Kat. Orlica »Dubravka« (župa sv. Petar) a najveća Hrv. Kat. Orlica »Istranka« (Sv. Duh). Posve su mlade organizacije Đačka Orlica, koja je okupila oko sebe učenice iz žen. real. gimnazije, te organizacija obrtnica, koje još polaze šegrtsku školu. Ukupan broj iznaša oko 100 članica, koji za Zagreb nije doduše velik, ali obzirom na to, da je naš pokret u samom Zagrebu još vrlo mlad, možemo biti zadovoljne.

Sastanci pojedinih organizacija drže se jednom sedmično, a u posljednje su se vrijeme počeli prakticirati i zajednički sastanci, koji mnogo doprinašaju međusobnom upoznavanju među sestrama. Tjelovježba zaostaje, jer nema nijedno društvo zgodnih prostorija za vježbe. Ipak je osnovan zbor prednjačica, pa ima nade, da će se u jesen moći održati tečaj za prednjačice u Zagrebu.

Osim prosvjetnog i tjelovježbenog rada sva su društva osobito zabavljena karitativnim radom, koji je učinio mnogo dobra zagrebačkoj sirotinji.

»Istranka« je nedavno priredila akademiju sa predstavom i gimnastičkim tačkama, a »Dubravka« čajanku u korist karitativne sekcije. I centrala je priredila jednu akademiju, a mnogo se u posljednje vrijeme sprema oko proslave dana Katoličke omladine te sv. Ivane od Arka.

Naraštaj je najjači u župi sv. Petra, a dosta su velike čete i kod sv. Duha, župi sv. Marije te naraštaj učenica.

Pomladak bi mogao da bude vrlo velik, ali nešto smeta, što nema zgodnih prostorija za sastajanje, a nešto, što još nema dosta sila za rad u tom pravcu.

No vjerujemo, da će u skoro vrijeme orlički pokret još više uzbujati u našem Zagrebu i da će sva najbolja ženska omladina stupiti u orličke redove.

Karlovac. (Orlički odsjek »Katarine Zrinske«.) Od prosinca 1925. povećao se naš odsjek za 5 članica, tako da danas broji 18 članica, od kojih su sve vrlo zauzete za napredak odsjeka. To se najbolje očitovalo u marljivom i točnom polaženju sastanaka.

Zajednička mjesečna sv. Pričest obavljala se savjesno. Na Veliki Petak imale smo zajedničko klanjanje pred Božjim grobom sa naraštajem i pomlatkom te gospođama iz »Katarine Zrinske«.

Dne 21. ožujka istupile smo u odorama u procesiji, kojom su se završile misije i sipale smo cvijeće pred Presvetim. I kod Uskrsnuća smo istupile sa odorama noseći vijence. I jedan i drugi naš istup ostavio je u građanstvu lijep dojam.

23. siječnja održale smo glavnu godišnju skupštinu. 10. siječnja priredila je »Katarina Zrinska« zabavnu večer, a mi smo tom zgodom izvele tri šaljiva igrokaza: »U zavodu za služinčad«, »Gospoda Kordula« i »Krumpir u monturi«.

16. veljače na pokladni utorak priredile smo si malu veselicu u stanu naše voditeljice gđe Sofije Brajša, zajedno sa Orlovima i odborom »Katarine Zrinske«. Bio je prisutan i konzulator društva vlč. Dr. Sigismund Šimunović. Večer je prošla u pravom kršćanskom i orlovskom veselju.

28. veljače priredile smo predstavu »Čudo u Lurdu«, koja je vanredno uspjela i vrlo dobro djelovala na publiku. Isti ćemo igrokaz opetovati u Jaski.

Tako je u radu, ali i veselju prošlo ovo tromjesečje u životu našega odsjeka. Bog živi!

Lukrecija Maroević.

Vrbovsko. Naš društveni život teče i dalje normalno. Zanos za orlovske ideale nije jenjao, tek što nam je nekoliko naraštajki, jer su učenice, moralo istupiti iz društva.

Prosvjetne sastanke držimo točno svakih 14 dana, a gimnastičke satove imamo jednom na nedjelju. Na prosvjetnim sastancima obrađujemo predavanja, što nam ih šalje Sveza, a čitamo i »Za vjeru i dom«. Sav naš sadanji rad koncentrirao se za proslavu Omladinskog dana, koji ćemo proslaviti zajedno sa braćom Orlovima. Bog živi!

Josipa Miletić.

Požega. Poslije održanog organizatorno-tehničkog tečaja kod nas počele smo novim silama da radimo za napredak i procvat orličkog društva.

Dne 6. siječnja priredile smo sa braćom Orlovima akademiju sa čajankom. Sam program akademije bio je vrlo lijep i obilan. Dvorana nadb. kolegija bila je dupkom puna roditelja i prijatelja orlovske misli. Akademija je vrlo dobro djelovala na članice, koje su se oduševile za daljni rad, jer su uvidjele, da među građanstvom uživaju velike simpatije.

Jezgra društvenoga rada su orlička sijela. Na programu su predavanja, deklamacije, pjevanje i uz to čitamo članke iz orličkog vjesnika.

Svake prve nedjelje u mjesecu imamo zajedničku sv. Pričest. Vježbe držimo dva puta tjedno.

Kako su sve Orlice ujedno i članice Marijine kongregacije, to ondje za vjerski život dobiju najviše upute, gdje se pretresuju razna vjerska i savremena pitanja.

Društvo broji sada 32 članice, ali se nadamo uz Božju pomoć još više svoje redove upotpuniti i učvrstiti. Bog živi!

Orahovica. Dne 7. III. održale smo drugu glavnu skupštinu. Ove društvene godine bilo je dosada 9 redovitih sijela sa predavanjima i deklamacijama.

Vježbalo se dva puta sedmično, a vježbala se Igra šumskih vila i vježbe s lukovima.

Na Strosmajerov dan, održale smo zajednički s braćom Orlovima svečanu akademiju sa biranim programom.

Pravih članica ima 15, naraštajka 12, pomlatka 26.

Odbor je donekle izmjenjen, tako, da je za podpredsjednicu izabrana Vera Šimić, za blagajnicu Sofija Šokoc, za knjižničarku Marica Janeš. Na organizatorno-tehničkom tečaju u Požegi bile su četiri članice.

U posljednje vrijeme spremamo se za proslavu Omladinskog dana.

Mandica Horvat.

Zemun. Dne 20. I. održale smo tromjesečnu skupštinu. Odbor je ostao isti. Zajedničkih smo sastanaka ovoga tromjesečja imale 10. Na sastancima održale su sestre Orlice razna predavanja iz povijesti, književnosti te pravila pristojnosti. Na sastancima se čitao Vjesnik, Za vjeru i dom i održale se razne deklamacije.

Tjelovježba se održaje sedmično dva puta, a odborskih smo sjednica imale 4.

Na Papin dan, dne 14. II. imale smo vrlo uspjelu akademiju sa vježbama, pjevanjem, glazbenim tačkama te predstavom sv. Barbara. Dvorana je bila puna gledalaca, a naročito roditelja.

Naša organizacija lijepo napreduje i ako je mlada, jer uz Božju po-

moć nastojimo da radimo svim silama za orlovsku ideju.

Elza Koch.

Tuzla. Naše društvo iako vrlo mlado razvilo je živahno svoju djelatnost, a osobito što se idejnog pravca tiče. Članica nas ima 26.

Prosvjetne sastanke držimo jednom nedjeljno, a u samostanu časnih sestara. Na sastancima održao nam je više predavanja vlč. g. Drago Dujmušić, naš duhovni voda.

Na poklade smo imale pokladnu zabavu, a na Blagovijest prvi nastup. Uspjeh je bio dobar, a bit će još bolji na dan Katoličke omladine, za koji se upravo spremamo.

U gradu još nemamo ne znam kakih poteškoća iako Jugo-soko ne prati sa osobitom simpatijom naš rad. Mi smo svjesne svoje zadaće i bez obzira idemo svome cilju.

Naš rad na odborskim sjednicama kretao se oko podizanja samog društva i kako bi što više dobrih djevojaka mogle predobiti za orlovsku ideju.

Samostan nam je dao svoju knjižvalo u mjestu.
lijepa i dakako da s vremenom mislimo osnovati i vlastitu knjižnicu.

Tą bi bio naš rad u prvih par mjeseci. Bog živi!

Malčika Havel.

Ljubuški. Društvo još nije definitivno osnovano, ali već od Nove godine sakupljamo se i držimo sastanke. Društvo će se osnovati, dok priučimo ljude na to, i dok ta pojava dozori kod seljaka.

Tri dana pred sv. Josipom održale smo duhovne vježbe, a svršile je sv. Pričešću na samo Josipovo. To je prvi puta kod nas, a hvala Bogu, upravo je neobično povoljno djelonicu na raspolaganje, koja je velika i

Zadnja naša zabava vrlo je povoljno uspjela. Članice su naučile kolo na jednu makedonsku pjesmu. To je bila prava senzacija, a mislimo time istisnuti moderne i nećudoredne plesove. Bog živi!

B. M.

Dubrovnik. Među orlovskom Dalmacijom i Dubrovnik živi. Naša organizacija nije velika, ali za to radimo živo i ustrajno. Sastanke držimo svake sedmice, na kojima je bilo radnja ideoloških, a naročito smo svraćale pažnju temama, koje se specijalno žena tiče. Sa ostalim dubrovačkim organizacijama imamo mjesečno sijelo, na kojoj i naša predsjednica izvješćuje o našem radu.

I vježbanje je jednom na sedmicu. Naraštaja iz nižih razreda imamo priličan broj, pa se nadamo, da će upravo taj naraštaj dati buduće svijesno članstvo.

U posljednje vrijeme razdijelile smo se mi preparandistice od gimnazijalki. Neke surađujemo u »Žaru«, pa su u zadnjem broju uvrštene dvije naše pjesmice. Bog živi!

Lucija Perinić.

Drniš. I u nas ima lijepa četa djevojaka, koje su željele da budu Orlice, pa zato smo odlučile, da osnujemo orličko društvo.

Imamo i poteškoća, jer nema zgodnih prostorija, pa smo morale stare kuće preudesiti za naše prostorije. I tako, Bogu hvala, imamo barem zakloništa.

Druga je poteškoća, što nemamo podesne ženske osobe, koja bi vodila naše društvo, pa je tražimo »sa uljenicom i po danu i po noći«, i uzdamo se u Onoga, čiji smo vojnici, da će nam pomoći u našoj potražbi.

Ipak se nadamo, da ćemo sve zapreke prebroditi i da će naše društvo biti jedno od boljih. Bog živi!

Davidée Birot.

Roman od René Bazina. — Prevodi D. Ć.

(Nastavak.)*

VII. Frozinin odlazak.

Sjutradan u zoru, Davidée ostavi školsku zgradu. Vrijeme bijaše svježe i čisto. Svuda vladaše tišina, po putevima i obroncima. Čuje se samo onamo dolje u nekom rudniku prema Trélazé, kako jedna sisaljka

pravilno tjera napolje svoju bijelu paru. Polja miruju, trava počiva ogrnuta rosom i snom. Učiteljica hiti pitajući se, hoće li sresti Frozinu? Na okolinu se niti ne obazire. Tjeskobno joj je pri duši, kad pomisli, da će Frozina biti odsele sama, bez potpore, i ostavivši kuću, u kojoj je živjela Ana Le Floch, predati se slučaju života. Je li kome o odlasku što govorila ili nije? Sigurno joj susjedi upravo pomažu, da si napravi svežanj, u koji će skupiti svoje krpe, i po tom zaključat vrata. Evo duga krova njene kuće i živične ograde. Vrtlari još ne rade u koso ograđenim vrtovima. Vrabac cvrkuće nad ognjištem; eto vatre danas nije ni naložila. Tišina prati odlazak ove žene; magle se eno gore raspršuju; doskora će se kroz plavetilo neba pokazati sunce. Čuje se rzanje nekog konja, koji odlazi na pašu; neka gospodarica otvara negdje bučno kapke na prozoru. Davidée otvori vrata od ograde na kući Frozininoj, i tek što načini dva tri koračaja, eto pred njom na izlazu iz sobe žene, gdje zatvara ključem dva puta svoj ubogi stan. Polagano vadi ključ, jer je taj komadić željeza ono, što je još jedino spaja s tom kućom. Gleda drvo vratiju, bezbojno, raspuklo, gnjilo, sigurno, da kroza nj vidi, kad nepomično tu sustaje. Napokon se udalji držeći ključ u desnoj ruci, a na lijevu joj visi bijela košara s dvostrukim pokrovom, koji je otvoren. U košari ima svega: odijela, hrane, cipele, uspomene na pokojnu Anu. Spazivši učiteljicu Frozinino žalosno lice poprimi izraz tvrdoće. Bacivši još jednom oko na tihu zgradu reče:

— Ne govorite glasno. Nisam nikome kazala, da odlazim. Vlasnik neka proda od mojih stvari, što hoće, da si naplati. Ja nemam novaca... Pisat ću mu, da se strpi...

Obučena je u crno, za vratom joj zlatna kopča, kopča sa svadbene haljine. Kao obično i danas je gologlava, jer znade, da joj je kosa lijepa i da je svijetlo lijepo. Davidée se nehotice morade zadiviti: »Doista je lijepa i mlada! Šteta za nju!« I u pola glasa doda:

— Otpratit ću vas komadićak puta. Dajte da vam pomognem nositi košaru.

Zatim prihvati košaru s desna, i tako obje žene odoše vukući košaru putem prema gradu. Kuće su narijetko posijane, vrlo stare, neke one malo odalje i lijepe, i sad se već ponad polja ukazuje ženama dolina. Prozori tih kuća sastoje od mnogo četvorina, krovovi su strmi. Frozina skreće glavu, da ne bude raspoznata od gospodarica majura. Cesta skreće oko voćnjaka. Davidée upita Frozinu:

— Držite li stalno, da ćete naći muža?

— Ne.

— A sina?

— Ne. Ali ja hoću da ih nađem. Pa makar morala obići svu Francusku i ući u svaku pojedinu kuću, gdje ima četrnaestgodišnji sin. Ja moram svog sina naći.

— Ne ćete ga ni prepoznati!

— Hoću, bio mi je sličan. Zar još tko meni sliči?

— Sada idete na kolodvor, a gdje ćete biti večeras?

Za čas ne odvrati ništa, jer začuje za sobom štropot kola; tu je prolazila neka žena vozeći mlijeko.

— Hoćete li, mati Le Floch, da vas u »društvo« uzmem na kola?

— Hvala, ne idem daleko, odvrati Frozina.

I okrenuvši se prema Davidée reče naglo:

— Već je tome dvije godine, da je izvadio sina iz javne ubožnice. U tu svrhu bio je u Parizu, to ne može zanijekati, jer su od administracije pisali u svrhu obavještenja o njemu i o meni ocu Moineu, koga ste mogli vidjeti na sprovodu moje Ane. U to je vrijeme, o kom govorim, bio moj muž u Orleansu ili negdje u blizini. Idem zato do Orleansa, da tražim... Ali nemojte ovo nikome kazivati.

— Obećajem vam, gospodo Le Floch.

Frozina slegne ramenima i reče:

— Zovite me samo Frozina, molim vas, to je kraće.

Popeše se do točke, gdje zrak, strujeći već vodoravno vrhuncem brežuljaka, udara u čelo putniku. I osjetivši tu struju zraka, svježu, što dolazi s druge strane, od Loire, sa strane širokih cesta i velike doline, otvorene u svijet, obe se žene malo umoriše i spustiše košaru iz ruku:

— O, reče Davidée, evo već nismo u Ardésie!

— Nema tu mirisa žutilovki. Još nigda nisam pošla tako daleko.

Frozina digne svoj tvrdi, smjeli pogled, da vidi dolinu, koja se još nije dala ugledati.

— Ah, reče, ne valja klonuti. Teška je ova košara, kao da u njoj prenosim svu svoju staru postojbinu. O da mogu sve, to ovdje ostaviti!

— Da, sve ono što je zlo bilo!

— Svu onu bijedu!

— Ne ipak sav jad, Frozino, jer on vam može postati odbranom. Evo već sunca, kako se diglo visoko!

Ugaoni se žlijeb na jednom krovu na rubu ceste sja poput rascvale ruže. Žene ustadoše i krenuše. Košara se njiše u njihovim rukama. Nakon tri sto metara puta evo ih pred zarđalom ogradom jednog crvenog dvorca, zatvorena sad posvema, s izgledom na dolinu. Časkom popostaše, i okrenuše u isti mah glavom na lijevo, odakle dolazaše vjetar i svijetlo. Pod nogama njihovima pružaše se zadnja visoravan škriljevačke žile, koja ide duboko, a pred očima smotriše jedan napušteni brežuljak, obrasao mršavom travom, opaljenom od sunca, koji silazaše malo podalje prelazeći u dolinu. Redovi jablana crpahu hranu svog korjenja u blatu rijeke Loire. U daljini se linija zemlje još savijala i pod protegnutom se maglom vidale bijele vesele kuće, putevi, livade, razno rašće: drvlje na rubu polja, šume, guštare. Golemi se prostori sterahu u magli do brežuljaka, koji obuhvaćaju i prate Loiru, sve do plavetila, koje okružuje obzorje. Bez sumnje osjećahu obje žene isto udišući zrak ovog prostranog kraja. Pratile su pogledima dolinu s istočne strane, odakle dolazi Loire. Doskora opaze vrhunac Saint-Saturnin, koji izgleda poput brda, a ostala šumovita obala, koja ga nastavlja, čini se poput plava dima nad svjetlom maglom. Frozina upita:

(Nastavit će se.)

Za Hrv. Kat. Žen. Svezu izdaje **Posestrimstvo.** — Odgovorna urednica: **Zora Vasić,** Zagreb, Ilica 11. — Tisak **Nadbiskup. tiskare,** Zagreb, Kaptol 27.

„ZA VJERU I DOM“ je glasilo katoličke ženske omladine. Izlazi svaki mjesec. Pretplata mu je godišnje za omladinu 35.— Din, za ostale 45.— Din.

Adresa uredništva: **Marica Stanković, Zagreb, Kaptol 27.** Na tu adresu šalje se suradnja.

Adresa uprave: **Zagreb, Kaptol 27.** Ovamo se šalju narudžbe i pretplata.

SADRŽAJ: